

ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Άριθμός 18

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ

10-05-2026

ΤΟ ΛΕΒΗΤΑΡΙΟ Η' ΖΕΟΝ. Τό λεβητάριο, ἀδελφοί μου, εἶναι ὑποκοριστικό τοῦ λέβητος. Αὐτό εἶναι ἓνα μικρό μετάλλινο σκεῦος, πού χρησιμοποιεῖται γιά τήν μεταφορά θερμοῦ ὕδατος, τό ὁποῖο, κατά τήν ὥρα τῆς Θείας Μεταλήψεως, ὁ λειτουργός ἐκχέει στό ἅγιο Ποτήριο.

Ὁ Γερμανός Κων/λεως γράφει: «Τότε δέ κομίζεται ὕδωρ θερμότατον εἰς μικρόν λεβητάριον, καί κιρνῶσιν ἐξ αὐτοῦ τά προκείμενα ἐν τῇ ἀγία Τραπέζῃ εἴτε κρατῆρες, εἴτε ποτήρια εἶεν» (Μυστ. θεωρ. PG 98, 449β). Καί ὁ Συμεών Θεσ/νίκης κάνει λόγο γιά τό «ζέον ὕδωρ». «Εἶτα καί ζέον ὕδωρ, (ὁ ἱερεὺς) ἐκχέει τῷ ποτηρίῳ» (Περί τοῦ ἰ. ναοῦ PG 155 σ. 711). Ὁ καθηγητής Ἰωάννης Φουντούλης γράφει: «Ἡ πράξη αὐτή ὑφίσταται μόνον στό βυζαντινό λειτουργικό τύπο». (Λειτουργική Α' σελ. 50). Ὁ Γερμανός, ὄχι μόνον πρῶτος μνημονεύει «τό θερμότατον ὕδωρ καί τό μικρόν λεβητάριον», ἀλλά καί συμβολίζει τήν πράξη αὐτή λέγοντας ὅτι «τό θερμότατον ὕδωρ» στό καιρό τῆς μεταλήψεως «τέλειον τόν τύπον τοῦ μυστηρίου ἀναπληροῖ» «καθώς αὐτοί, πού μεταλαμβάνουν ἀπό τό χεῖλος τοῦ Ποτηρίου, εἶναι σάν νά ἐγγίζουν τήν ἴδια τήν ζωοπάροχον πλευράν». Καί συνεχίζει λέγοντας: «Ταῦτα καί θύρα τίς ἐστι, πρὸς τήν τῆς Τριάδος πίστιν τε καί ἐπίγνωσιν», γιατί «τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, τό πνεῦμα, τό ὕδωρ καί τό αἷμα». Ἐπίσης λέγει ὅτι «καί διά τήν θερμότητα δηλοῖ τήν ζέσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος». Τήν ἴδια ἀνάλυση καί μυστική ἔννοια δίνει καί ὁ Θεόδωρος Ἀνδίδων. Ὁ Νικόλαος Καβάσιλας βλέπει στήν ἐκχυση τοῦ ζεστοῦ ὕδατος «τά στοιχεῖα τοῦ μυστηρίου νά σημαίνεται» δηλαδή «ἡ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπιδημία εἰς τήν Ἐκκλησίαν». Καί συνεχίζει: «Τό ὕδωρ αὐτό, μέ τό νά εἶναι ὕδωρ ἀκριβῶς καί νά μετέχη τοῦ πυρός σημαίνει τό Ἅγιον Πνεῦμα... Ἡ στιγμή αὐτή τῆς λειτουργίας σημαίνει τή στιγμή ἐκείνη τῆς

Πεντηκοστῆς». Ἐδῶ ὁ Καβάσιλας βλέπει τήν τελετουργία τοῦ ζέοντος ὕδατος, ὡς εὐχαριστηριακή Πεντηκοστή (τό ζέον ὕδωρ = ὕδωρ καί πῦρ, εἰκόνες τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, μέσα στό Ποτήριο, πρὶν ἀπό τή Μετάληψη). Ὁ Παῦλος Εὐδοκίμωφ γράφει: «Στήν καρδιά κάθε μυστηρίου βρίσκεται ἡ Πεντηκοστή του, ἡ κάθοδος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Εἶναι ἡ ὁμολογία τῆς ὀρθόδοξης πίστεως, γιά τό ρόλο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, στήν οἰκονομία τῆς σωτηρίας καί τῆς τριαδικῆς ἰσορροπίας». Ὁ κ. Φουντούλης συμπληρώνει: «Ἡ πράξη αὐτή ἀποσκοπεῖ στό νά ἐξάρει εἴτε τήν ἀφθαρσία τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου, εἴτε τήν ζέση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἴτε τήν ἐκ νεκρῶν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ - σῶμα καί αἷμα ζῶντος Χριστοῦ». Τέλος ὁ Ἰ. Μεσολοράς γράφει: «Τό ζέον ὕδωρ συμβολίζει τήν θέρμην τῆς ψυχῆς, μεθ' ἧς δέον νά κοινωνήσωσιν οἱ πιστοί τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων» (Ἐγχειρ. Λειτουργικῆς σελ. 166).

Ἡ ΜΟΥΣΑ. Ἀπό τό «μάσσω = σπογγίζω). Πεπλατισμένος σπόγγος χρησιμοποιούμενος γιά τή μεταφορά τῶν μερίδων στό ἅγιο Ποτήριο, ἀπόμαξη (καθαρισμός) τοῦ δισκαρίου καί τοῦ εἰλητοῦ, μέσα στό ὄποιο, ὅταν διπλώνεται αὐτό, τοποθετεῖται ἡ μουσα.

ΤΟ ΜΑΚΤΡΟ. Τό μάκτρο εἶναι ἓνα κόκκινο ἢ πορφυρό μαντήλι πού κρατᾶ ὁ ἱερέας στή βάση τοῦ Ἁγίου Ποτηρίου κατά τή θεία Μετάληψη. Οἱ πιστοί τό κρατοῦν μέ εὐλάβεια ἀνοικτό καί ἀπλωμένο λίγο κάτω ἀπό τά χεῖλη τους προσέχουν νά μή πέσει κάτι ἀπειροελάχιστο ἀπό τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Κυρίου. Τό χρησιμοποιοῦν καί οἱ Κληρικοί κατά τή θεία μετάληψη. Τό μάκτρο συμβολίζει τήν χλαμύδα μέ τήν ὁποία ἔντυσαν τόν Χριστό οἱ στρατιῶτες καί ἡ ὁποία ποτίστηκε ἀπό τό Πανάγιο Αἷμά Του, καθώς ἔρρε ἀπό τό μαστιγωμένο Σῶμά Του.

ΤΟ ΑΡΤΟΦΟΡΙΟ. Αὐτό εἶναι ἓνα εὐπρεπές σκεῦος σέ σχῆμα μικροῦ ναυδρίου, ξύλινο ἢ μεταλλικό (ἐπιχρυσωμένο ἢ ἐπασημωμένο) καί εἶναι διακοσμημένο μέ διάφορες ἀνάγλυφες παραστάσεις. Τοποθετεῖται στό κέντρο - ἐπάνω μέρος τῆς Ἁγίας Τραπέζης καί συμβολίζει τό θρόνο τοῦ Θεοῦ. Μέσα σέ αὐτό φυλάσσεται ὁ Ἄμνός - ὁ Ἅγιος Ἄρτος - ἐμποτισμένος στό Αἷμα τοῦ Κυρίου πού ἀγιάζεται τή Μεγάλη Πέμπτη κατά τήν τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας καί στή συνέχεια τεμαχίζεται σέ ψιχία πού

ἀποξηραίνονται καί φυλάσσονται γιά νά χρησιμοποιεῖται καθ' ὅλο τό ἔτος προκειμένου νά μεταλαμβάνουν οἱ πιστοί σέ ἔκτακτες περιπτώσεις, ὅταν δέν εἶναι εὐκόλο νά τελεσθεῖ Θεία Λειτουργία π.χ. ἑτοιμοθάνατοι.

Ὁ Νικηφόρος Θεοτόκης γράφοντας γιά τόν τρόπο διατήρησης τοῦ Ἁγίου Ἄρτου στό Ἄρτοφόριο, συνιστᾷ νά φυλάσσεται ὁ Ἅγιος Ἄρτος «ἐν τόπῳ ἀνίκμῳ καί ἀνύγρῳ καί πρὸς διατήρησιν ἐπιτηδεῖω, καθάπερ καί τό προτυποῦν αὐτόν μάννα». Ἐπίσης, προσθέτει: «Ἄπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ, κατὰ τήν Ἁγίαν Πέμπτην, ἀγιάζει μὲν τόν διατηρηθησόμενον τῆς Εὐχαριστίας ἄρτον ὁ ἱερεὺς, μεταλαμβάνει δέ τόν κατὰ τό παρελθόν ἔτος προαγιασθέντα σῶον δέ καί καθαρόν, ἄσπιλον καί ἀνεπηρέαστον. Καί ἐν τόπῳ δέ ἐπιτηδεῖω ἐγκλείουσιν, ὅς ἐστίν ἢ ἐν τῇ Θείᾳ Τραπέζῃ «κιβωτός». Τό ἄρτοφόριο ὀνομάζεται καί «πυξίον» «περιστέριον», λόγω κατασκευῆς καί «κιβωτός» κατὰ συμβολισμό. Ὄντως τό Ἅγιο Ἄρτοφόριο, περιέχοντας τήν σάρκα καί τό αἷμα τοῦ Χριστοῦ, τοποθετημένο πάνω στήν Ἁγία Τράπεζα, τήν μεταμορφώνει σέ τάφο Χριστοῦ, πού ἡ δύναμη τῆς Ἀναστάσεώς Του συνέτριψε, ἄπαξ διαπαντός, τόν θάνατο.

Ἄρτοφόριο (μικρό) ὀνομάζεται καί ἀνάλογο σκεῦος, στό ὁποῖο διατηρεῖται ὁ Ἅγιος Ἄρτος κατὰ τή Μεγάλη Τεσσαρακοστή γιά τήν τέλεση τῆς Προηγιασμένης Λειτουργίας. Ἐδῶ ὁ ἱερέας ἐξάγει καί ἄλλους Ἁγίους Ἄρτους στήν Προσκομιδή καί τούς τοποθετεῖ στό Δισκάριο στή Λειτουργία τῆς Κυριακῆς ἢ καί τοῦ Σαββάτου. Στή διάρκεια τοῦ «Κοινωνικοῦ» τούς ἐμβαπτίζει ἢ τούς χρίει μέ Αἷμα Χριστοῦ ἀπό τό Ἅγιο Ποτήριο καί τούς τοποθετεῖ γιά φύλαξη στό ἱερό σκεῦος.

Θά συνεχίσουμε ὅμως, πρῶτα ὁ Θεός, στό ἐπόμενο κήρυγμα. **ΑΜΗΝ!**